

**MICADELEYÊ KURDISTANÎ DE ŞERVANÊKO PÊT:
MELA MIHEMEDÊ PALO**

Roşan Lezgîn

Kirdanê ma ra gelêk şexsîyetan micadeleyê kurdîtî de sey pêşeng yan zî sefê vernî de ca girewto. Mesela, ma eşkenê nameyê şexsîyetanê sey Mela Selîm Efendî, Seyîd Riza, Kurdîzade Ehmed Ramîz, Xelîl Xeyalî, Dr. Nûredîn Zaza, Faîq Bucak, Saîd Elçî, Saîd Kırmızıtoprak, Necmedîn Büyükkaya reyêk de bihûmarê. Labelê êyê ke zêde nînê zanayîş yan zî ma pê nêhesîyayê zî estê. Ma vajin, şaîr Mela Ehmedê Palo ke bi eslê xwu dewa Paliyî Sêraçûr ra yo û gereka miyanê edebîyatê mîlî yê kurdan de yew cayo muhîm bigêro, ancî Mehdî Özsoy û Xal Sebrîyê ke ma dîwanê înan weşanayî.¹ Nika zî ma do **Mela Mihemedê Palo** bidê şinasnayîş ke Mela Mistefa Barzanî nameyê **“General Paloyî”** nayo pira û ganî nameyê ey miyanê şexsîyetanê muhîman yê micadeleyê neteweyî yê miletê kurdî de ca bigêro.²

Verî ez do malumato ke mi fekê dewijanê ey ra arêdayo wina kilmek neqil bik-erî. Dewanê Paliyî ra, Zuvêra Qije ra yo. Nameyê ey esas **Mehmûd** o, nameyê babîyê ci Mihemed, bapîrê ci zî Îsa yo. Dewa înan de ey ra vanê **Mehmê Mihê Îsî**. Qeydê dewlete de peynameyê înan **Kaymaz** o. Xortanîya xwu de nameyê ey keweno miyanê yew meseleyî, hevalê ci ser o îfade danê. Yeno tepiştiş la demêk badê pey bi hawayêk kilitê berî keweno dest û hepîsxane ra fîrar keno. Teqîbatê dewlete ke ey dima ameyo ra zî xwu xelisneno. Seba ke rêça xwu bido vindîkerdiş şino Hêne, uca medreseya Şêx Ehmedê Hêneyî de dest bi feqîtî keno. La bi nameyê Mela Îsamîl yew dewijê ci uca ey vînenno. Senî ke ehwalê ci eşkera keno, wurzeno şino Diyarbekir. Wextêko kilmek uca maneno la ewnîyeno ke do nêşko îdare bikero, verê xwu dano dewan, şino medreseyan de feqîtî devam keno. Bi eno hawa şino hetanî Botan. Semedê ke wextê eyê şiyayîşê eskerî yeno û rewşa eya fi-

¹Mela Ehmedê Palo, *Dewr û Gera Kurdistanê*, Weşanxaneya Nûbiharê, İstanbul, 2018

-Mehdî Özsoy, *Dîwan* (Mem û Zîne, Şîrî), Weşanxaneyê Roşna, Diyarbekir, 2014

-Xal Sebrî, *Ez Kirdon rê Vona*, Weşanxaneyê Roşna, Diyarbekir, 2019

²Reya verîne ez nuştayanê derheqê Meseleyê Saîdan de rastê nameyê Mela Mihemedê Palo ameya. La tayê nuştayan de nameyê ey û Mela Ehmedê Palo ke Kurdistanê Rojawanî de mendo ameyne têmiyankerdiş. Mi ke ferq kerd enê di kesê ciya yê, verî ez kewta rêça Mela Ehmedê Palo dima, mi biyografîya ey çimeyanê sehîhan ra amade kerde û sey nuşte weşana (Biewnîyê: <http://www.zazaki.net/haber/kayip-bir-kurd-aydini-mela-ehmed-palo-1902.htm>). Dima zî ez kewta rêça Mela Mihemedê Paloyî dima.

rarî zî esta, seba ke rêça xwu bin ra bido vindîkerdiş, texmînen peynîya serranê 1940an de viyareno Başûr. Bi eno qeyde welatê xwu de şino vîrî ra. Dewa înan de, bi nameyê Hesên Kaymaz tenya yew birayê eyo pîl estbiyo. O zî qet nêzewicîyayo, wina bêkes miyanê feqîrtî de ciwîyayo heta ke serra 2006 de şîyo rehmet.³

Derheqê ey de çîyo ke wina perçik-purçik vîrê tayê extîyaranê dewijanê ey de mendo pêro eno yo. La Şerafedîn Elçîyo rehmetî derheqê ey de vano **“Gelêk menşûr, pozîsyonê lîdertî de Mela Mihemedê Palo estbi ke hetê Tirkîya de, mintîqeyanê hetê ma de feqîrtî kerd bî. Badê ke Hereketê Barzanî dest pê kerd amebi enê doran.”**⁴ Seba ke hîna zaf Zaxo de mendo coka çî kesê ke Bakur ra viyartê Başûr bi hawayêk rastê ey ameyê, yewbînî şinasnayo. Nînan ra yew Şakir Epözdemir o ke nuşteyanê xwu yê derheqê Meseleyê Seîdan⁵ de behsê ey keno. Loma mi zî Mam Şakirî ra waşt, keremê xwu ra wina hîra mi rê behsê ey bikero. Keyeyê ey awan bo, çî zanayne heme bi nuşteki mi rê şirawit. La verî ke ez nuşteyê Mam Şakirî neqil bikerî, malumatê ke mi fekê lajê Mela Mihemedê Palo yê pîlî Mela Zekî ra bi telefon girewtî neqil bikerî:

“Serra ke Şêx Seîd Efedî Diyarbekir de ameyo dardekerdiş, babîyê mi wesarê serra badê aye ameyo dinya. Eno zî beno wesarê 1926î. Nameyê ey Mehmûd o. Meseleyêk biyo. Dewlete ey tepişena dekena Hepisxaneyê Çewlîgî. La bi hawayêk firsendê xwu vînenê û hepisxane ra bi linganê warwayan remeno. Rayir ra lingê ci heme benê birîn. Rastê şîwaneyêk yeno, kulavê xwu ra parçe dano ci, xwu rê çaroxan virazeno, bi eno qeyde şîno heta dewa xwu Zuvêre. Dewe

³Qismêkê enê malumatê dewijê ci Mela Nûrî fekê Mela Resûlî ra girewtî û dayî mi, qismêk zî mi fekê dewijê înan Mela Ebdulayî ra bi telefon girewtî. Semedê îrtibatî ez ma-mosta Ebdusemedî rê zaf sipas kena.

⁴Hasan Kaya, *Doğunun Elçisinden Yüce Divan'a Şerafettin Elçi*, Fanos Yayınları, Ankara, 2012, r. 145

⁵Saîd Elçî (1925-1971) sekreterê “Türkiye Kürdistanı Demokrat Partisi” yo ke Diyarbekir de 1965 de ronîyaya. Ena rey Saîd Kırmızıtoprak (1935-1971) bi nameyê Dr. Şivan yeno zanayiş û wayirê fikrê çepgîriye yo, serra 1970 de Anqara de bi nameyê “Türkiye’de Kürdistan Demokrat Partisi” yewna partî nano ro. Nameyê Partîya Saîd Elçî bikar ano û Kurdistanê Başûrî ke hema newe heqê hukmê zatî girewto de yew kamp awan keno, plan keno ke Bakur de şerê gerîlatî bido destpêkerdiş. Seba ke meselaya mabeynê her di partîyan hel bikerê, Saîd Elçî şîno Başûr ke Dr. Şivanî dir rî bi rî qisey bikero. La Dr. Şivan bi îxtîrasê lîdertîya tekane hevalê xwu Hîkmet Buluttekinî (Çeko) dir Saîd Elçî û xortêkê bi nameyê Mihemedê Begê kampê xwu de kişenê. Badê pey, bi nameyê Ebduletîf Savaş yew merdimê ke tu eleqeyê ci siyaset ra çin o la bi hawayêk mesele ra xeberdar biyo zî kişenê. Badê ke mesele eşkera beno, waştîşê endamanê Partîya Saîd Elçî înan ser o Saîd Kırmızıtoprak (Dr. Şivan), Hîkmet Buluttekinî (Çeko) û Hesên Yıkmış (Brusk) hetê Mehkemaya Şorîşî ya Îdareyê Başûrî ra yenê mehkemakerdiş û cezaya kişîşî gênê. Enê meseleyî tarîxê nîzdî yê kurdan de sey “Meseleyê Saîdan” yenê namekerdiş.

de zî kewenê teqîbatê ci la xwu nimneno, nêkeweno dest. Şino Hêne, seba ke nêro şinasnayîş, nameyê babîyê xwu Mihemedî nano xwu wa. Medreseya Şêx Ehmedê Hêneyî de waneno. La uca yew şinasîyê ci vejyeno, rewşa ci eşkera keno. Enê ser o mecbûr maneno cayê xwu vurneno, şino Diyarbekir. Uca zî zêde nêmaneno, şino medreseyanê dewan de feqîtî keno, medrese bi medrese geyreno, şino hetê Botanî. Ewnîyeno ke wina bi qaçaxî nêşkeno xwu binimno, viyareno Başûr, şino verê Mela Ehmedê Barzanî de waneno. Teqrîben serre 1947 filan biya. Uca epey maneno. Dima ageyreno Bakur, wendişê xwu dewam keno. La ancî mecbûr maneno, rewşa xwu ya qaçaxe ver şino hetê Îranî. Peyê Şino de, mabeynê Şino û Mihabadî de bi nameyê Geldîyan dewêk esta, uca verê Mela Salihê Geldîyanî de waneno. Dima ancî ageyreno Bakur. Zaf cayan de waneno. Axir hetê Silopya de, verê Seyîd Hesenê Girikî de wendişê xwu yê duwês îlman tamam keno. Îcazeyê xwu gêno şino dewa Biligan. Ena dewe binê Koyê Cudî de dewêka pîl a. Uca Meryema keynaya Hacî Salihî dir zewicîyeno. Hacî Salih lajê Mela Elîyê Besna yê menşûrî yo, Şirnex ra yê. Uca înan rê bi nameyê Sefûre yew keyna bena la mirena. Tutê înanê diyin ez a, serra 1961 de ez ameya dinya. Çend serrî Biligan de maneno la dewlete ver mecbûr maneno şino Başûr.

Tiya ra pey êdî yeno mi vîr. Verî ma şî Nihala Silêmanî, ena dewe rîyê hetê başûrî yê Koyê Cudî de, yew çale de ya. Ma midetêk uca mendî. Uca ra şî Dehlika Melek, o wext ena dewe zaf pîle bî, 170 keye bî, nika enê şerî ver xirabe ya. Ê wextan Mela Mistefayî hereketê kurdîtî dewam kerdêne. Xwura babîyê mi verîna endamê Partî Demokrata Kurdistanê Îraqî bi. Loma wezîfeyê Partî ver zaf kesan dir bibi şinasî. Mela Mistefayî zaf qîmet dayêne ey. Şi Mela Mistefayî het. Mela Mistefayî o kerd reysê Helul-Meşakîl, yanî beno qazîyê Mehkemaya Şerîetî. Çend melayanê bînan yê sey Mela Behcet, Mela Mehmûdê Nordinî Goyî, Mela Sadîne Salih û tayê bînan zî dano ey het. Heta serra 1970 ke înan hukmê zatî girewt sey pêşmerge eno wezîfe de mend. La badê ke Otonomî ame îlankerdiş, ame Zaxo.

Zaxo de mi babîyê xwu ra hem dersê kurdî û erebî girewtêne hem zî ez şiyêne mekteb. Badê, serra 1974 de şero giran yê kurdan û Sedamî vejîya. O wext babîyê min û çar feqîyê xwu yê jîyatî şî cebheyê şerî. Cebheyo ke babîyê mi tede bi ci ra vatêne **Hêzên Bêtuwate**. Seba ke taktîkê şerî weş bikar ardêne, bi amirê batalyon,

yanî qumandanê alayî. Esas, batalyon mabeynê alayî û tabûre de yewîneyêkê leşkerî ya. Nizdîyê hezar pêşmergeyî binê emrê ey de bî. Seba ke taktîkê şerî de zaf zekî bi, Mela Mistefa Barzanî nameyê ey **'General Paloyî'** ronabi. Heqîqeten zî taktîkê şerî de hende zekî bi, tu şerêk de zî nêşikîya. Şerê eyo tewr muhîm şerê Koyê Şîşarî⁶ yo, eno ko mabeynê mintîqeyê Xoşnaw û Balîsan de keweno mabeynê Qesirmakus û Erbilî. Çi quwetê neyarî şîyo ser îlla kîştîş û tepîştîşêko zêde dayo û apey ageyrayo. Babîyê mi vatê ma şan de yew hevalê xwu yo pêşmerge şirawîtêne ke hîneyê zereyê dereyî ra ma rê awe biyaro, şan de bi yew meşke şiyêne heta ameyne diyarê koyî, êdî roj akewtêne.

Xwuverdayîşê dewa Berdereşî ke tarîxê Barzanîyan de zaf muhîm o, ancî General Paloyî bi batalyonê xwu xwuverdayîşêko muezem da, qet nêverda dişmin çeper bişikno û aver bêro, heta ke pêşmergeyî û aîleyê înan ancîyayî hetê Îranî. Berdereş mintîqeyê Bêtuwate de binê Koyê Şîşarî de nika qeza ya. Tam pancas û çar rojî ê şerî de mend. Binê erdî de tunelî kendê, wexto ke dişminî bi tank û topan guleyî estê, yan zî teyareyan bombarduman kerdo, înan xwu binê erdî de nimito. La wextê şerî, ancî vejîyayê û tu rayir nêdayo dişminî. Enê pancas û çar rojan de tenya şehîdek dayo, nameyê ey Ferman Jîrikî yo.

Badê Peymana Cezayîrî⁷ zafê kurdan teslîm bî, tayê ameyî Bakur, gelêk [180 hezar kes] zî şî hetê Îranî. Labelê General Paloyî qasê se pêşmergeyî wa şerê xwuverdayîşî dewam kerd. O wext Mela Mistefayî ci rê xebere şirawite ke şer vindarno, eke nê, do Hereketê înan pûç bibo. Mecbûr mend, o û pêşmergeyê xwu ko ra ameyî war.

⁶Mesûd Barzanî kitabê xwu *Barzani ve Kürt Ulusal Özgürlük Hareketi - II*, Doz Yayınları, İstanbul, 2005, r. 331'de vano "... hêzê rejîmî ver bi koyanê Makuk û Şîşarî aver ameyî la vera êrîşê pêşmergeyan de neçar mendî apey ageyrê." Eno şer aşma êlul û teşrînê verîn yê serra 1974 de biyî la şerê giranî Kurdistan de serra 1975 de zî tim dewam kerdî.

⁷Semedê meseleya sînorî ya Şatulerebê mabeynê Îran û Îraqî de Şahê Îranî vera Îraqî de paştî dayne kurdanê Başûrî. Îraq zî, seba ke kurdan vindarno, wurişt sey taktîk kurdan dir roja 11 adar 1970 de Peymana Otonomî îmza kerde. La seba ke zerrî ra nêbî, heto bîn ra, bi teşwîqê dewletanê bînan ke kurdan dir meseleyê înan esto, roja 6 adar 1975 de Îranî dir peymanêk îmza kerde ke tarîx de bi nameyê Peymana Cezayîrî yena şinasîyayîş. Bi eno qeyde dewleta Îraqî heqê hukmê zatî ke seba kurdan qebûl kerdbi, bi hawayêko yewhet xeripna û êrîşê ke serra 1974 ra daybî destpêkerdiş zêdnayî. Badê peymane, xwura Îranî desteko ke dayne kurdan betal kerd, coka apey ancîyayîşêko zêde ame meydan.

Mela Mihemedê Palo (1926-2007)

Babîyê mi ame. Dadîya mi, ez û birayê mi Mihemed Tahir û waya mi Bihare pa tayê kelûpelo werdi girewtî, ma û di pêşmergeyê bînî weniştî Landrowerêka qijeke, ma şî hetê Îranî. Ma berê Hacîumran ra viyartî. Ewilî ma şî yew dewa bi nameyê Işnewîye, kışta şaristanê Şino de ya. Ma qasê aşmêk uca mendî. Badê, dewlete ma wenayî we-saitanê leşkerî, giran-giran, şeş rojan de ma berdî Kirmanşah. Kirmanşah de ma şeş-hewt aşmî yew kampa eskerî de mendî.⁸ Uca ra zî ma neqlê yew kampa polîsan kerdî. Dima zî dewleta Îranî ma kurdî heme şeş aîleyan ser o teqşîm kerdî û her cayê Îranî ra kerdî vila. Aîleyê ma miyanê ê aîleyanê ke şirawitî hetê Deryayê Xezerî, hidûdê Rûsya de, şaristanê Şeftê ke Gîlanî ser o yo. Mi uca mektebê miyanîn bi farisî wend. La ma nêşkayî uca îdare bikerê, babîyê mi va ez nêşkena nanê tiyayî biwerî, ma verê xwu da hetê tirkan, ma serra 1978 de Îran ra ageyrayî. Seba ke babîyê mi do Pali de bi-ameyê şinasnayiş coka ma nêşî uca, ma şî Şemizdînan. Babîyê mi uca qeydê xwu yê nifûsê dewleta tirkan de viraşt, bi nameyê Mehmet Kocabaş nasnameyêko newe girewt. Ma yew dewa qijeke yê Şemizdînan de mendî, nameyê dewe Masîrê (bi tirkî Balıklı) bi, kışta Koyê Masîrê de ya. Dima ma ameyî dewa Gare, babîyê mi çend serrî derse da feqîyan. Mintîqeyê Şemizdînan de tu melayêk çinê yo ke şeş aşmî yan serrêk babîyê mi het nêwendibo. Ez uca zewicîyaya.

Badê derbeyê eskerî yê 12 êlul 1980 êdî dewlete rayir nêda ke medreseyan de derse bido, dewlete nêzanayne o Mela Mihemedê Palo yo, vatêne qey yew melayo normalo Şemizdînanij o. Babîyê mi ewnîya ke tu îmkan çin o uca bimano, cayê xwu vurna şî dewa Helan. Ena dewe mintîqeyê Hekarya de sînorê Îranî de, cayêko sapa de ya, dewêka zaf pîle û rindek a. Uca serrêk mend. Dewlete ancî rayir nêda ke derse bido, keyeyê xwu berd hetê Îranî, şî Mêrgever, dewa Girikê. Ena dewe bi nameyê Girika Seyîd Ezîz menşûr a. Heşt-new serrî uca mend. Uca zî hem melayê dewe bi, hem derse dayne. Seba ke ez Şemizdînan de zewicîyabiya, ez uca verê keyê vistewreyanê xwu de menda.

Wexto ke Başûr de ancî Otonomîya kurdan virazîya û kurdan uca

⁸Mesûd Barzanî zî kitabê xwu *Barzani ve Kürt Ulusal Özgürlük Hareketi – II*, Doz Yayınları, İstanbul, 2005, r. 390'de vano "Kampê Kirmanşahî bi taybetî seba pêşmergeyan û çekdaran ameybî abirnayiş."

Gama ke Hêzê Bêtuwate de amirê batalyonî biyo (1974-75)

hukmê zatî girewt, serra 1992 de Mêrgever ra şî Başûr. Verî şî Meznê, ena dewe mintîqeyê Soran de nîzdîyê Deyana ya. Midetêk uca mend. La Mesûd Barzanî o sey serekê Diyanetî semedê Erbilî tayin kerd. Feqet seba ke hetê Zaxo de şinasîyê ey hîna zêde bî, Mesûd Barzanî ra wazeno ke neqlê ey bidê Zaxo. Diyanetê Başûrî tayina ey dana Zaxo. Serra 1995 ra hetanî 2001 wezîfeyê reysîtiya Ulemayê Dînî yê Zaxo dewam kerd. Badê ke ey îstîfa kerde Mela Mihemedê Şirnexî kewt cayê ci. Axir Zaxo de, roja 7 nîsan 2007 de şî verê rehma Homayî. Qebra ey Ziyareta Zaxo de, Ebasîka de ya.”⁹

Çiyo ke lajê ey bi kurmançîya fekê Şemîzdînan behs kerd eno bi. Verî ke ez qiseykerdişê Mam Şakîrî neqil bikerî, gereka ez tayê malumatê ke mi fekê cînîya Mela Mihemedê Nordînî Goyî ema Saliha ra arêdayê neqil bikerî:

“Ma nêvatêne Mela Mihemedê Palo, o wext bi nameyê **‘Melayê Palo’** ameyne şinasnayiş. Mêrdeyê mi Mela Mehmûd hakimê Helul-Meşakîl bi. Ma zanayne Melayê Palo yew kadroyê Partî yo, mêrdeyê mi dir hakim bi. Rehmetî Melay Palo seke yewo keyeyê ma ra bo, tim ameyne keyeyê ma. Hergu rey rojêk, di yan hîrê rojî keyeyê ma de mendêne. Hem heval hem zî dostê mêrdeyê mi Mela Mehmûdî bi. Zaf rey Melayê Palo, Elî Halo, Emerê Lealê, Osman Qazî, Sadîn Saleh û Emerê Saleh piya ameyne keyeyê ma, werd werdêne û mêrdeyê mi dir vejîyayne şiyêne.

Rehmetî Melayê Palo wexto ke ameyne keyeyê ma, ti çiqas vajê hende rehet bi, mêşîne bi. Hetê debare ra halê ey baş nêbi, feqîr bi. O wext halê ma hemîne baş nêbi. Melayê Palo zaf yarî kerdêne, yanî henekçî bi. Zafê reyan bi hawayêko mîzahî rexne kerdêne û hevalê xwu hişyar kerdêne. Ge-ge tayê henekî kerdenê, merdimî bi henekanê ci huyayiş ra kiştî girewtêne.

Badê şikîyayîşê Şorişê Kurdistanî yê serra 1975 ma şî Bakur. Ez qet nêfikirîyayne ke rojêna ez do Melayê Palo bivînî yan zî do we-fadar vejîyo û bêro ma ziyaret bikero. La serra 1994 de ma reyna Bakur ra ameyî keyeyê xwu yê Zaxo, belkî des rey ra vêşêr Melayê Palo ame ma ziyaret kerdî. Mi o wext zana ke merdimêko zaf biwefa yo.

⁹Mi enê malumatî bi telefon fekê lajê ey Mela Zekî ra girewtî. Ma bi kurmançî qisey kerd, badê ke mi nuşt, gelêk çimeyan ra teyîd zî kerd hema açarna kirdkî ser. Semedê îrtîbatî ez mamostayanê Unîversîteya Zaxo ra Macid Muhamed Yûnusî rê, ancî Hewlêr ra Karwan Ehmedî rê zaf sipas kena.

Ma cuyêka zaf weşe piya viyarna, gelêk xatira û vîrardişê ma vi-
 razîyayî. Reyêk, şer bi. Ez zî wurişta, mi tayê nehayî dewa ma Nordî-
 nan ra şirawitî Zaxo, bi pereyê înan rîyê lihêf û doşekî û peme erîna,
 mi di qatî nivînî dekerdî. Mi ewnîya ke Mela Mehmûdê ma û Melayê
 Palo berê ma ro dekwetî zere. Nesrîna keynaya mi şî nivînê ke mi
 newe dekerdê ardî ravistî û va 'Bawo, dadîya mi ma rê enê newe vi-
 raştê.' O wext şer estbi, kes nêşkayne keyeyê xwu ra vejîyo teber.
 Teyareyî ameyne, gam û saete dewe bombarduman kerdêne. Mela
 Mehmûdê mêrdeyê mi Melayê Palo ra va 'Ti vînenê, Salîha se kerdo?
 Dinya çi hal de ya, ma nêzanê hela sereyê ma çiyî ver de yo, ena ha
 se kena! Ka ti mehkemaya min û Salîha bike.' Melayê Palo va 'Seyda,
 werrekna heme cînîyê ma sey waka Salîha biyêne, qey heqê aye do
 çi bo? Heqê aye eno yo ke merdim aye teqdîr bikero. Aha ez emşo
 meymanê şima ya. Eger enê doşek û lihêfî nêviraştêne, şima do çi
 ravistêne? Eno seba to rîsipîtî ya.' Mela Mehmûdî verê xwu da
 Melayê Palo va 'Ti weş hakim î, tu weş dost î. Mi va belkî ti mehke-
 makerdiş de heq bidê mi. Dê hela biewnî, to se kerd!...' Ma xwu rê
 mirdî huyayî."¹⁰

Zaxo de, nuştox û şair kek Lezgîn Giravî ke serra 1992 de Mela Miheme Palo
 şinasnayo û piya dostanî ronaya, derheqê ey de enê malumatî dayî:

"Mi bi rayirê dostê xwu Hacî Jîrikî o şinasna. Keyeyê ey Zaxo de
 mehlaya Şeabanîkê de bi. Tim cilê kurdî dayêne xwu ra, yew şaşika
 siya sere ra bî. Ma o bi nameyê Melayê Palo zanayne. Welatparêzêko
 pîl bi. Wextêko derg Bakur de temsîlkarê Partî Demokrat biyo.
 Hevalê Mela Mistefa Barzanî biyo. Demê Şorişê Eylulî de ey Bakur de
 gelêk pereyî û ardim arêdayo û seba Başûrî şirawito. Ancî Bakur de
 gelêk kesî kerdê endamê Partî Demokrat. Melayî Başûr de zî gelêk
 zehmet anto, vera hukmatê Bexdadî de xwuverdayişêko zaf pîl dayo.
 La ey caran heqê zehmetê xwu êyê ke ey semedê înan zehmet antbi
 ra nêgirewt! Eno semed ra zaf zerrîşikite bi. Rasta ci, Mela heme
 partîyanê kurdan ra aciz bi ke kurdayetî de sistî kenê û xwu miyan
 de zî rîayetê edaletî nêkenê. Zaf feqîr bi. Seba ke miyanê kezlatî de
 bi, reyêk şî Mam Celalî het. O wext Mam Celalî tayê pere ey rê kerdbi
 diyarî."

¹⁰Ema Salîha û aileyê xwu nika Duhok de manenê. Mi bi telefon înan dir qisey kerd.
 Lajê aye Ednanî dima mi rê eno qiseykerdişê dadîya xwu nuşteki şirawit, mi kurmancî ra
 tada. Semedê eleqeyî ez her diyan rê zî sipas kena.

Şakir Epözdemir zî, mi ey rê bi nuşteki perse şirawitbî, keyeyê ey awan, zehmet kerd, roja 09.12.2019 de bi kurmançî derheqê Mela Mihemedê Palo de enê malumatî mi rê nuşteki şirawitî:

“Serra 1971 de mi seyda Mela Mihemedê Palo merkezê Zaxo de hîrê rey ziyaret kerd. Reya verîne, ez vana aşma nîsanî bî. Waştîşê Saîd Elçî ser o ez şiya Başûr seba ke Dr. Şivanî dir derheqê dehkeraya mabeynê her di Saîdan de bineyke nermayî virazî. Roja ke ez Tetwan ra vejîyaya ke şirî Diyarbekir kek Saîdî bivînî, a roje mi radyoyê destan ra goşdarî kerd ke Diyarbekir, Şirnex û Sêrt de îdareyê urfî îlan biyo. Saîd Elçî waşt ez şirî Dr. Şivanî nerm bikerî ke wa mabeynê ma de çetinî û ciyatî çinê bo. Mi ra va ‘Şo Cizîre verê Şerfedîn Elçî, o do to ra vajo ka ti senî viyarenê.’ Ez şiya Cizîre, Silopya ra pîqabêk ameye, ez berda keyeyê Hacî Qadoyî. Badê ke bi pîqabe ez berda Deşta Silopya nîzdîyê hidûdî, verê Çekoyî [Hikmet Bulut-tekî] de ronaya. Çeko bi beşna xwu ya derge uca paweyê mi bi. Pîqabe ageyra, ez û Çeko ma qederêk peyatî şî miyanê daristanêk. Gama ke tarîfî kewte erd çar hebî cendirmeyî ameyî, sereyê merdimî dî panqnotê xwu girewtî. A roje çî kesê ke gumrikê xwu da cendirmeyan awa Hêzilî ro viyart hetê Zaxoyî. Çekoyî ez berda yew dewa ke miyanê daranê mazêran de bî, nameyê ci zî Bêgova bi. A şewe ma a dewe de rakewtî. Serê sibayî ma şî Zaxo. Ma şî verê Pirdê Delale. Uca cayêko weş bi. Mi verê pirdî de qehwexane de Mela Mihemedê Palo û çend hevalê ci şinasnayî. Çekoyî ma dayî şinasnayiş. Ma piya çay şimite. Çeko wurişt va ‘Kek Şakir, ma şirê ofîsê Partî, Osman Qazî hema ke nêameyo.’ Ma şî ofîsê PDK yê Zaxo. Osman Qazî ame, ma piya çay şimite û ma weniştî pîqabê Partî, verê xwu da dewa Dişêşî ke ma şirê kampê Dr. Şivanî.

Reya diyine zî, roja 23yê hezîranî de ez û Derwêşê Sado Mûsil de yewbînî ra aqitîyayî. Derwêş şî Gilala, min û Mela Ünîsî verê xwu da Zaxo. Gama ke ma Zaxo de peya bî, ma şî verê Pirdê Delale ke seyda Mela Mihemedê Palo uca yo. Mi ey ra persa ke ez do senî xwu biresnî Dr. Şivanî. Ey va ‘Ez vana qey Dr. Şivan Gilala de yo, şo verê Osman Qazî, o hîna baş zano.’ Lajê xwu mi reyde şirawit, ez şiya ofîs. Înan va Osman keye de yo. Lajê Seydayî ez berda keyeyê ey. Ma yewbînî dî. Osmanî çiyê xerîbî vatî, seke nêşinawito Saîd Elçî ameyo Zaxo. Xeberdayîşê ci weşê mi nêşi. Min îsrar kerd ke mi bişirawo kampê Dr. Şivanî. Mi wina fam kerd rayirê selametî eno yo ke ez xwu biresnî Dr. Şivanî. Va ‘Temam.’ Mi va ‘Yew hevalê mi çarşî de yo, ez do şirî

biyarî ofîs û ma do wina şîrê kampê Dr. Şivanî.’

Ez ameya verê Mela Mihemedî, mi ra va ‘To se kerd?’ Mi va ‘Osman vano bi serêyê Kurdistanê [keynaya ey a] mi Saîd nêdîyo. Eger biameyne ofîs, bibiyêne meyman, xebera mi ci ra biyêne.’ Seyda Mela Mihemedê Palo hêrs bi, sûr bi, qalêka xirabe ci ra vate û mi ra va ‘Senî xebera ey Saîdî ra çin a?’

Mi va ‘Nika bi têt yan bêtêt, bi telgraf yan telefon, ez senî eşkena xwu biresnî Derwêşê Sado ke ho Gilala de?’ Va ‘Ti vanê qey tiya Tirkîya ya! Ti bi tu hawayî nêeşkenê xwu biresnê Derwêşî.’ Mi va ‘Gereka ti mi rê yew rayir bivînê.’ Bineyke fikirîya, dima va ‘Eger pereyê to estê, heqê rayirê lajê mi bide, ez lajê xwu bişirawî.’ Mi Derwêşî rê yew mektûb nuşt, heqê rayirî vet da lajê Seydayî. Û min û Mela Ûnisê Tetwanîjî xatirê xwu ey ra waşt.

Reya hîrêyine, ê vîst rojê ke ez kampê Dr. Şivanî de menda, mi di rey Mela Mihemedî de ke hergu rey di-hîrê hevalan dir ame kamp û eynî roje de ageyra Zaxo. Mi ra nêpersayne ke netîce se bi, nêwaştêne têkilîya ma bizanê. Mi reyêk firsend dî, persê mektûbî ci ra kerd, mi rê bi îşaretê çiman erê kerd.

Seyda Mela Mihemedê Palo însanêko wayirê tecrube bi. Bi vengêko berz xeberî dayne û hende hesabê kesî nêkerdêne. Vatê ‘*Çi partî çî hal? Eger şima wazenê kurdan bidê dorê xwu, vejîyê koyan, çend tîfîngan biteqnê, do kurdî dorê şima de kom bibê. Xêrcê teq-reqî xebere nêşîna goşê kurdan.*’

Reya çarine dîyayîşê ma balkêş bi. Roja 9 êlul 1971 de Bamernê de mi Mam Eshed Xoşewî ra xatir waşt, ez weniştê mînîbuse ameya Zaxo ke biviyarî Bakur. Mam Eshed Xoşewî mi ra va ‘*Ti Mela Mihemedê Palo bivînê, tayê şîretan ci rê bike. Eleyhê ma de zaf xeberî dano. Heyfê ma pê yeno, însanêko emegdar o, ma nêwazenê qelbê ci bişiknê. Çi wazeno, ma ey rê teksîr nêkenê. Eger biwazo, ma do pozîsyonêk [meqamek] bidin.*’

Gama ke Zaxo de ez mînîbuse ra ameya war, mi ewnîya seyda Mela Mihemedê Palo ho uca. Ma keyfweşî da yewbînan. Mi persa ke şîno kamca. Seydayî va ‘Ez şîna Bamernê, Eshedî ez wesênaya.’ Mi va ‘Meşo, temîyê to ro mi kerde, ez to ra vana.’ Û mi qiseykerdişê xwu dewam kerd va ‘Ez nika şîna ofîsê Partî, do mi ra vajê ke ez senî viyarena hetê Bakurî. Dima, ti vanê kamca, ma yewbînî bivînê.’ Seydayî waşt ez şîrî keyeyê ey. Lajê xwu mi het verda û ageyra şî keyeyê xwu. Mi zî ofîsê Partî de karê xwu qedêna, lajê ci reyde ez şîya

keyeyê înan.

Keyeyê Seydayî yew çime bi. Riyê erdî de banêko nizmek bi. Odayêka hîra bî, tede kelûpel çinê bi, ban rût viran bi. Balişnayêka kepekî binê Seydayî de, kewçike dest de, bi destêk werd werdêne, bi desto bîn dergûşa putî têşanayne. Keye zêde roşin nêbi, kuncêkê oda de xanima ey teşt de kincî şutêne. Seyda nêşka wurzo xwu ser, lajê xwu ra va 'Ci rê yew balişna biyare.' Balişnayêka kapekî mi rê arde, ez verê Seydayî de ronîşt. Teklîfê werdî kerd la mi nêwaşt ez ê halî de çiyêk biwerî.

Hema mi qisey nêkerdbi, mi ra va 'Ti halê mi vînenê? Roja ke şerê azadî dest pê kerdo hetanî ewro enê yewendes serrî yê halê mi caran enê wezyetî ra başêr nêbiyo. Bî hîris serrî ez miyanê xebata Partî de ya, yew roje zî mi xwu xebate ra apey nêdayo, ma hê Kurdistan de û ma micadeleyê xelasîya Kurdistanî kenê, la enê hîris serrî yê mi xwu bi enê lajanê camêrdan nêdayo qebûlkerdiş, ez hema zî **Mela Mihemedo Macir** a!' Mi va 'Seyda, kurdî hezar serrî yê yewbînan ra abirîyayê. Anika eno çemê Hêzilî û Xabûrî Zaxo û Silopya yewbînî ra hende dûrî vistê ke, bi hezar serran hetê Behdînan yê Sindîyan, hetê Cizîre yê Botîyan o. Hafizaya kurdan ena nuqta de qalib girewto. Des serrî ez bi keyetî Diyarbekir de menda, şaro ke seferberlik de, Herbê 93 [şerrê Usmanîyan û Rûsan yê serra 1877] de, Şerê Cîhanî yê Yewin de hetê Serhedî ra ameyo Diyarbekir, hema zî înan ra vanê macir. Zerrîya xwu seba çiyane winasîyan teng meke. Mam Eshed Xoşewî waşt ke ez enê çî to ra vajî, eger ti qedemeyê Partî de wezîfeyêk wazenê, do bidê to.' La Seyda bi enê qalanê mi nerm nêbi, boya ci biye teng, da miyanê xeberan! Mi ci ra va 'Seyda! Enê çiyê ke ti mi het vanê, her ca de vanê?' Va 'Ez her ca de vana.' Mi va 'Ti wayirê enê vatişan bê, ti do yew bela biyarê xwu sere de. Biviyare Bakur, bêre welatê xwu. Eger tirkî to bigêrê zî, ti do midetêk bikewê hepis, dima serbest bê.'

Seydayî mi ra va 'Meşo. Îhtîyacê mi bi katibêk esto. Ez do vejî koyan. Bêre bibe katibê mi.' Ez huyaya. Seyda hêrs bi, va 'Ti qey huyenê? Rayirê xelasî şer o! Mela Mistefa Barzanî bi çend merdiman û çend tifingan vejîya ko, ti hê vînenê, dişminî vera ey de sereyê xwu derêna...' Mi va 'Seyda, ez şans û talih û qederê xwu rê huyena. Sey mucîzeyêk ez destê Dr. Şivanî ra xelisîyaya. Ez şiya Hacîumran, kewta dama Mistefa Begê Cemîlpaşayî. Nika mi xwu xelisnayo ke bi selametî biviyarî Bakur, ena rey dora to ya! Nika ofîsê Partî de mi ra

va ti do şîrê Xelîl Îbrahîm, keyê Elî Elî, do Elî Elî to biviyarno. Dê mi rê vaje, ez do senî xwu biresnî Elî Elî?' Seydayî mi rê rayir tarîf kerd, ma yewbînî ra xatir waşt. Midetêk badê pey, ez pê hesîyaya ke seyda Mela Mihemedê Palo vejîyayo ko. Şerafedîn Elçî xatirayanê xwu de qalê ena mesela keno.

Serre 2001 bî, rojan ra rojêkê payizî. Ez û Hecî Ebdulqadiro Qizil-tepeyij ma Hewlêr ra vejîyayî, ma do biviyartêne Bakur. Ma ameyî Zaxo, Hecî waşt ma a şewe şîrê Zaxo keyeyê merdimêkê ey û serê sibayî rew wurzê ber ro biviyarê. Ma şî keyeyêko meymandar, serê banî de şamî da ma. Badê şamî, nameyê Mela Mihemedî kewt goşê mi. Mi persa ke eno Mela Mihemed kam o, înan va 'Mela Mihemedê Palo yo.' Mi texmîn nêkerdêne ke hema zî weş o. Mi waşt, eger keyeyê ci nîzdî yo, zehmet nêbo mi biberê verê Seydayî. Înan zî cuwamêrdî kerde, ez berda verê ey. Keye nîzdî bi, qasê di seyî metreyî dûrî bi. Gama ke ma ber ro dekewtî keyeyê înan, Seyda miyanê cayî de qeldîyaye bi. Bi milê ci girewtî, bineyke kerd berz. Seydayî paştîya xwu da balişna û uzrê xwu waşt ke nêşkeno wurzo payanî. Derhal ez şinasnaya. Mi persê halê ey kerd, mi va bi enê wextê ke şîma serbest ê, memnûn o yan nê. Seydayî dest bi gerizîyayîş kerd, gelêk bi tengezarî, eynî seke binê îşkence de bo, wina bi. Mi zî va 'Seyda! To emrê xwu semedê xelasîya welatî xerc kerd ard resna peynî. Ti enê halî ra başêr hal nêvînenê. Hema zerrîya xwu weş bigêre û vaje gunîya şehîdan tewş de nêşî. Fek gerizîyayîş ra verade. Ti biwazê, ez do Anqara de Sefîn Dizayî ra vajî wa to rê wayir vejîyê, heqê to yo.'

Hasilê kelim, ma nêşkayî çiyêk biffinin tewbînan sere. Ma xatir waşt. Mi sewlê xwu girewtî û ez vejîyaya teber. Hevalê mi nêvejîya. Bibi qasê çarîgêk ez paweyê ey menda. Axir vejîya ame. Va 'Mewnî qisûrê mi ra. Badê to, Seyda gerizîya, va Şakir nika şîno mi îxbar keno! To qey o ard keyeyê mi? Do belayê xwu dekerê pêşîrê mi!' Heta mi o îqna kerd ke eno camêrd tenya semedê to ameyo, tu nîyetê eyo bîn çin o, ez helak biya.' A meselaya min û Mela Mihemedê Palo ena ya."

Bêguman îzehetêko maqul yê ena portreya îsyankare ke Mam Şakir nişanê ma dano esta. Kurdê ma yê Kurdistanê Başûrî bi hawayêko pêroyî nêwazenê rojanê xwu yê weşan kurdanê ke rojanê tengan de fîdakarî kerda dir bare bikerê. Yanî, eşkera yo ke verara înan seba kurdanê perçeyanê bînan hende akerde nîya. Herçiqas behs nêkerê zî, ez zaf kesan şinasnena ke ena reftarî ra zerrîsikite yê.

Merdim eşkeno vajo, eno wexto azad yê Başûrî de, Bakur û Rojhilatê Kurdistanî ra gelêk kesê ke medya û çapemenî de pisporîya înan esta, ancî hunermendê ke gelêk waranê hunerî de xwu resnayo, hewna, tayê akademîsyenê başî bi eşq û hewesê xizmetê seba miletê kurdî viyartî Başûr la rîyê ena reftarîya serdine ra xîyalîkîte Başûr ra vejîyayî. Gereka merdim texmîn bikero, Mela Mihemedê Palo ke wayirê xasîyetanê lîdertî yo, vera reftarîyêka winasî de bêveng nêvîndeno û neheqîyan rê tehemul nêkeno. Enê hetê ey ver, yanî helwêsta eya muxalîfîye ver, Mela Mihemedê Palo zaf rey rastê neheqî ameyo, heta ke mi şinawit, peynîya emrê xwu de ke resayo nîzdîyê heştay serran, Zaxo de hetê îdarekaranê neslê neweyî ra çend rey ameyo girewtiş. O haletê bi weswese yê Mela Mihemedê Palo ke Şakir Epözdemir nîşanê ma dano, enê sedemî ra yo.

Tewr peynî de zî derheqê Mela Mihemedê Palo de ma vatişanê Şerafedîn Elçîyê rehmetî ra neqil bikerê ke mi kitabê eyê bi tirkî ra girewt:

“Dewanê Silopya ra axayê Dadera Xurşîd Onuk estbi. Bi eslê xwu axayanê Şirnexî ra, keyeyê Axayê Sor ra bi. Merdimêko durist, xetê PDK de bi. Rojêk Xurşîd Axa ame mi het, va ‘Ez ameya bi to bişêwirî. Grûbêk merdimî ameyê, Mela Mihemedê Palo înan ser o yo. Vanê heta ewro ma Hereketê Barzanî rê xizmet kerd. Êdî ê resayî heqê xwu. Ma do ewro ra pey semedê xelasîya şarê mintîqeyê xwu mi-cadele bikin. Ma do dest bi şerê çekdarî bikin. Gereka şima zî hetê ma bikerê, destek bidê ma. Mi înan ra va, ez şina Şerafedîn Elçî dir şêwirîyena, heta ez fikrê ey nêgêrî, ena mesela de ez nêşkena qer-arêk bidî. Ez semedê enê ameya to het.’

Mi Mela Mihemedê Palo zanayne. Seba ke wextêk dewanê hetê Silopya de melatî kerdbî, ma o şinasnayne. Hema o wext ra behsê ey kerdêne ke **şexsîyetêko cesûr, bêperwa û hetê eyê neteweyî xurt o**. Badê, meseleyê Saîd Elçî ra, mi o Zaxo de şinasna. Tim ma het bi, nîzdî ra ma dir eleqedar biyêne. Mi va ‘Baş o. Xurşîd Axa, ti enê karî rê amade yê?’ Va ‘Nexêr, ez amade nîya.’ Mi va ‘Şar amade yo?’ Va ‘Nexêr, şar amade nîyo.’ Mi va ‘Şima do bieşkê enê barî hewanê?’ Va ‘Nexêr, ma nêşkenê hewanin.’ O wext mi va peynîya enê îşî do felaket bo. Ti enê karî ra razî nîyê. Ez zî mintîqe zana. Rewşe zî minasib nîya. Xwura badê meseleyê Saîdî psîkolojîyê şarî kewto.’ Xurşîd Axayî va ‘Ez do se bikerî, enê ameyê?’ Mi va ‘Ti şo, ez do nîzdîyê nîmeyê şewe bêrî dewe. Wa ê zî ko ra bêrê war, binê Koyê Cudî de, ez uca înan dir qîsey kena.’

Wayirê cîpêk estbi ke mi bawerîya xwu pê ardêne, mi ci ra va ‘Emşo bêre vernîyê keyeye ma de vindere, ma do şîrê cayêk.’ Ame,

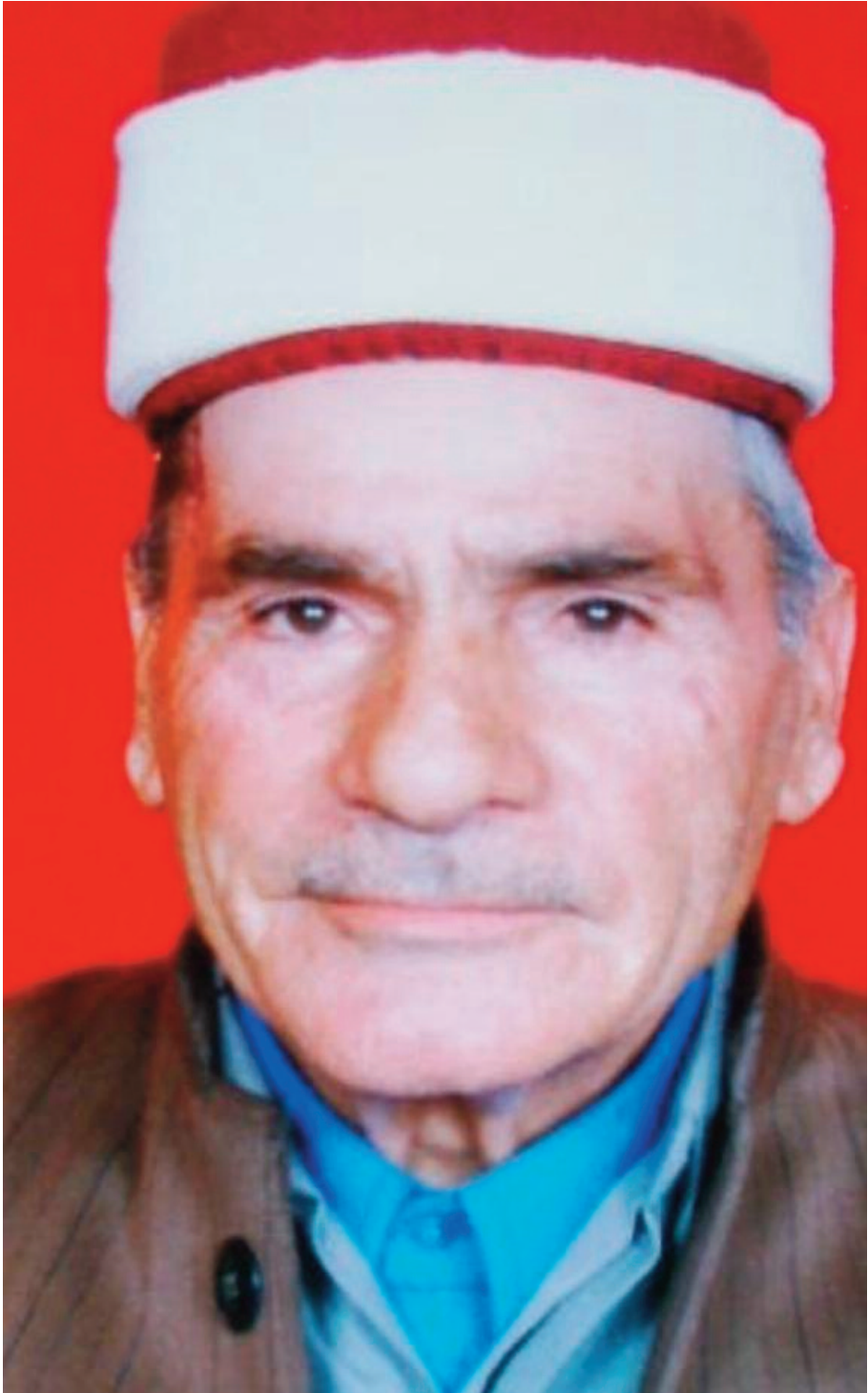
ma weniştî cîpe, Cizîre ra qasê nîm saete yan çewres deqayî de resayî dewe. Xurşîd Axa paweyê mi bi. Înan rê zî xebere şirawitbî, cayêkê Koyê Cudî de randewû dabi yewbînî. Ez û Xurşîd Axa ma şî. Hema vajêne ke ma nîmeyê şewe resayî cayê randewûyî.

Yewendes kesî ameybî. Înan miyan de Emer Bezek zî estbi, eşqîyayêko wina bi ke wextêk mintîqeyê ma de, hetê Dihê û Şirnexî de, Koyê Botanî yê Cizîre de ko lernayne. Labelê badê pey, şî sey pêşmerge beşdarê Hereketê Mela Mistefayî bi. Zaf zî xizmet kerd. Ez ey zî Xaxo ra şinasnena. Înan miyan de ez Zubeyir Yıldırımî zî şinasnena. Zubeyir Yıldırım eşîra Omerîyan ra, keyê Axayî ra tornê Silêmanî, lajê Ebdulah Axayî yo. Merdimêko welatparêz, cesûr û dilpola yo. Mi enê her hîrê şinasnayî, ez nêzana êyê bînî kamî bî.

Badê ke ma yewbînî persa, înan zî va 'Ma pêşmergeyê xwubexş yê şarê xwu yê. Ma bi serran hetê wetî de xizmetê Hereketê Barzanî kerd. Nika zî dore ameya enê cayan. Ma wazenê hereketê çekdarî yê şarî bidin destpêkerdiş. Hetê wetî de gelêk pêşmergeyî estê ke nika paweyê ma yê. Xebera ma ser o, ê do zî bêrê.' Planê sereyê xwu de zî wina îfade kerd: Ma do bierzîn qereqolan ser. Badê ke ma eşt qereqolan ser, dewlete zî do zor bido şarî. O wext şar do mecbûr dewlete ra biremo bêro hetê ma, eynî sey kerraya ke merdim bierzî awe miyan, her roje do pêl bi pêl vila bibo. Nimûneyê Fidel Castroyî zî da. Fidel Castroyî bi duwês kesan şoriş dayo destpêkerdiş û ser kewto.'

Mi va 'Eno qiyas û o qiyas yewbînî nêgênê. Gereka merdim şert û şirûtan ra îstîfade bikero. Nika eno mintîqe de merdimîo tewr pêbawer Xurşîd Axa yo. La Xurşîd Axa vano ez enê îşî rê hedre nîya, millet hedre nîyo. Eger şîma cayêk ra destek nêgêrê, şîma do bibê sebebê felaketê şarî, şîma do bikewê binê webalêkê giranî. Ne ez wazena bikewî binê enê webalî, ne zî ez misade kena Xurşîd Axa bikewo. Çiyo tewr rast ke ganî şîma bikerê eno yo, bêke tu çekêk biteqnê û enê doran de vengê şîma vila bibo, ageyrê.'

Welhasil îqna bî la şertêkê înan estbi. Va 'Baş o. Ti nika ma ra vanê ageyrê; eger şîma destek nêdê, ma nêşkenê bi tena sereyê xwu tiya çiyêk bikin. Temam. Ma do ageyrin, la tehlukeyê heyatê ma esto! Eger ma ageyrin, serkirdeyê Zaxoyî Îsa Suwar ma kişeno. Eke ti bieşkê derheqê tehlukeyê heyatê ma de Îsayî ra temînatêk bigêrê, o wext soz, ma ageyrenê.' Mi va 'Baş o. Ez enê kena.' A şewe ez ageyraya Cizîre.

Gama ke serranê 1995-2001 de serekê Diyanetê Zaxoyî biyo.

Roja bîne, mi yew merdimê xwu yo zaf saxlem şirawit Zaxo, Îsa Suwarî het. Hevalo ke mi şirawit merdimêko zaf pêbawer bi. Kesî ihtîmal nêdayne ke o keweno miyanê karanê winasî. Bêveng, sakîn, fekê ci pêt, tu cayêk de qisey nêkerdê. Merdimêko dilpola û cesûr bi. Mi ci ra va 'Şo selamanê mi Îsayî rê bike û ci ra vaje enê merdimî bi qerarê destpêkerdişê micadeleyê çekdarî ameyê. La mi ê îqna kerdî ke hereketê înan bêwext o, nika cayê ci nîyo. Labelê nêaftarenê apey ageyrê, eger ti soz bidê ke ti do têkilê înan nêbê, enê merdimî do apey ageyrê.' Merdimê mi şî, roja bîne ageyra û va 'Temam o. Îsayî vato wa ageyrê, ez soz dana ke ez do eleqeyê înan nêkerî.'

Welhasil mi vernî ro destpêkerdişê ê herektî girewt. Gelo mi rast kerd yan xelet, nika zehmet o ke ez bieşkî mihasebeyê ci bikerî. La ez vana qey qenaetê wijdanê mi gore, vernîgirewtiş baş bi. Çimkî do gelêk gunî biameyne rişnayış û yew zî, do nêresayê tu hedefêk. Wextê ci nêbi, zemîn amade nêbi. Bê çend merdiman, kes ena mesela nêzano. Tu ca de nêameya qalkerdiş û nuştiş. Di-hîrê serrî verê cû, reyêk ez gama ke şiya mintîqeyê Kurdistanî, mi persê Mela Mihemedê Palo kerd, hema zî heyat de yo. Zubeyir Yıldırım, wextê cuntaya 12 êlul 1980 de zindanê Diyarbekirî de netîceyê îşkenceyê ke dîyî de wefat kerd. Umer Bezek hema weş o yan nîyo, ez ey nêzana."¹¹

Esas mi waştêne Kurdistanê Başûrî de hîna zêde cigeyrî û vêşêr xwu biresnî malumatênê derheqê Mela Mihemedê Palo de la nika eno mimkun nêbi. Ez vana enê malumatê ke mi fekê kesanê yewinan ra arêdayê qîm kenê ke merdim Mela Mihemedê Palo bişinasno. Şexsîyetê winasî seba her milletî micadeleyê estbiyayîşî de estûnê bingeyîn ê. Enê hetî ra cuyayış û micadeleyê Mela Mihemedê Palo zî bi hawayêko pêroyî semedê milletê kurdî, xaseten zî semedê ma kurdanê zazayan cayê şanazî û sereberzî yo. Hema ke rêça ey tarîtiya tarîxî de vindî nêbiya, eger tay bo zî, ez zaf keyfweş a ke eşkaya xwu biresnî tayê malumatênê û ey bidî şinasnayîş.

Diyarbakir, 15.04.2020

¹¹Hasan Kaya, *Doğunun Elçisinden Yüce Divan'a Şerafettin Elçi*, Fanos Yayınları, Ankara, 2012, s. 150-151

Şerafedîn Elçî (1938-2012) xatirayê xwu sibatê serra 2012 de Anqara de Hesên Kayayî rê qisey kerdê, ey zî dima sey kitab weşanayê.

Serranê xwu yê peyînan de